

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії та методики
олімпійського і професійного спорту
Протокол № 8 від « 27 » березня 2025 р.
Завідувач кафедри

 В.А.Бабаліч

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДУ ім. В. Винниченка
від «01» 04 2025 року № 51-ук
Голова приймальної комісії



Є.Ю. Соболев

РОЗРОБЛЕНО

голова фахової комісії зі спеціальності А7
Фізична культура і спорт

 Т.В.Маленюк

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з Основ спортивної та професійної діяльності тренера-викладача
з виду спорту

для осіб, які вступають на перший рік навчання
денної / заочної форми навчання
на основі ступеня (рівня) бакалавра(спеціаліст або магістр),
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування з основ спортивної та професійної діяльності тренера-викладача з виду спорту є формою вступного іспиту для абітурієнтів, які вступають на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, ступеня бакалавра, вищого освітнього ступеня, або якщо здобуття ступеня бакалавра триває не менше одного року та виконується в повному обсязі індивідуальний навчальний план для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». Випробування передбачає перевірку здатності до опанування освітньо-професійної програми бакалаврського рівня вищої освіти на основі вже здобутих компетентностей.

Програма фахового вступного випробування з основ спортивної та професійної діяльності тренера-викладача з виду спорту укладена відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Головними завданнями програми є визначення рівня сформованості:

- професійного світогляду через аналіз місця і значення тренера-викладача в сучасному суспільстві;
- теоретичних знань щодо програмно-нормативних засад розвитку галузі фізичної культури і спорту;
- професійних компетентностей у межах окремих напрямів підготовки тренера.

Форма проведення фахового вступного випробування – письмове опитування вступників на основі змісту екзаменаційного білета.

Структура екзаменаційного білета: три (3) теоретичні завдання відповідно до змісту програми, поданої нижче.

Оцінювання результатів фахового вступного випробування здійснюється за **200-бальною шкалою**. Мінімальний позитивний – **100**. Кожне з трьох питань оцінюється рівнозначно. Загальна оцінка обчислюється як **середнє арифметичне** балів, отриманих за кожну відповідь, відповідно до критеріїв, зазначених у пункті 3 цієї програми.

Час, відведений на виконання завдань екзаменаційного білета, — 2 астрономічні години.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ I. Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності

Тема 1. Фізична культура і спорт як суспільне явище

«Вступ до спеціальності 017 Фізичне виховання і спорт» як навчальна дисципліна.

Роль спорту в загальній культурі людства: основні завдання, форми організації та засоби спортивної діяльності.

Тема 2. Галузева термінологія

Витоки спортивної термінології. Запозичення з іноземних мов у сфері фізичної культури і спорту. Актуальні проблеми української спортивної термінології. Основні поняття галузевої терміносистеми.

Тема 3. Міжнародний спортивний рух

Історія виникнення та розвитку спорту. Міжнародні спортивні організації. Давні та сучасні Олімпійські ігри. Проблеми сучасного розвитку міжнародного спортивного руху.

Тема 4. Фізкультурно-спортивний рух в Україні

Передумови виникнення і розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні. Традиції українського спорту. Внесок українських спортсменів у розвиток олімпійського руху. Сучасні досягнення й актуальні проблеми вітчизняного спорту.

Тема 5. Програмно-нормативні засади розвитку фізичної культури

Законодавче забезпечення розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Державні програми у сфері фізичної культури і спорту.

Тема 6. Організаційні засади, структура і матеріально-технічна база фізкультурно-спортивного руху в Україні

Структура, функції та взаємозв'язок фізкультурно-спортивних організацій. Матеріально-технічне забезпечення галузі. Джерела фінансування. Науково-інформаційна підтримка сфери фізичної культури і спорту.

Розділ II. Професійна діяльність у сфері фізичної культури і спорту

Тема 1. Професійна діяльність фахівців у сфері фізичної культури і спорту

Класифікація фахових спеціальностей, спеціалізацій і посад у сфері фізичної культури і спорту. Освітні рівні підготовки фахівців. Структура професійної підготовки. Професійні компетентності фахівців галузі.

Тема 2. Професійна діяльність учителя фізичної культури

Освітньо-кваліфікаційні вимоги до вчителя фізичної культури. Його роль у формуванні фізичної культури особистості. Провідні професійні якості,

функціональні обов'язки. Урок фізичної культури як провідна форма реалізації освітнього процесу у школі.

Тема 3. Професійна діяльність тренера-викладача

Соціально-педагогічна роль сучасного тренера в системі спорту. Основні напрями, структура і зміст діяльності тренера-викладача. Організація тренувального процесу. Підготовка спортсменів до участі в змаганнях. Вимоги до професійної майстерності.

Тема 4. Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації

Етапи становлення фізичної реабілітації як галузі діяльності. Підготовка фахівців з фізичної реабілітації: освітні програми, рівні підготовки, кваліфікаційні вимоги. Основні функції та посадові обов'язки. Планування, програмування та реалізація процесу фізичної реабілітації в різних цільових групах населення.

Розділ III. Система вищої освіти та кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту

Тема 1. Кадрове забезпечення галузі

Структура системи вищої освіти в Україні. Ступенева освіта. Заклади освіти, що готують фахівців із фізичної культури і спорту.

Тема 2. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти

Особливості навчального процесу в закладах вищої освіти. Науково-методичне забезпечення. Державні стандарти. Форми організації навчальних занять. Методи контролю знань.

Тема 3. Основи науково-дослідної роботи

Принципи наукової діяльності. Етапи наукового дослідження. Основні методи досліджень у сфері фізичного виховання і спорту. Робота над науковими статтями та доповідями.

Тема 4. Навчання та побут студентів

Формування студентського контингенту. Права і обов'язки студентів. Організація виховної роботи у ЗВО. Студентське самоврядування та громадські організації.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання результатів фахового вступного випробування здійснюється за **200-бальною шкалою**. Мінімальний прохідний бал становить **100 балів**.

Усі відповіді на питання, винесені на фахове випробування, оцінюються **однаково**. Загальна оцінка визначається як **середнє арифметичне** трьох відповідей. Підсумковий результат визначається відповідно до наступної шкали:

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Абітурієнт демонструє глибоке володіння теоретичними знаннями та практичними навичками, виявляє високий рівень

	методичної підготовки. Відповідь повна, логічно структурована, з правильним використанням наукової термінології. Характеризується високим, творчим рівнем компетентності.
140-179	Відповідь загалом правильна й змістовна, допускає незначні помилки. Абітурієнт володіє основами теорії, практичними навичками та понятійно-термінологічним апаратом. Виявляє достатній рівень професійної компетентності.
100-139	Абітурієнт частково володіє навчальним матеріалом, демонструє знання базових понять і фактів, здатен наводити приклади та робити окремі висновки. Компетентність оцінюється як середня.
1-99	Відповіді свідчать про відсутність необхідного рівня знань і практичних умінь. Абітурієнт не орієнтується у професійній термінології, не знає основних фактів. Рівень компетентності — низький.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вербицький В. А. Історія фізичної культури та спорту в Україні. – Харків: ХОВУФКС, 2012. – 240 с.
2. Дубогай О. Д. Основи здоров'я та фізичної культури : навч. посіб. / О. Д. Дубогай, С. Д. Костікова, А. М. Ткачук. – Київ : Логос, 2018. – 256 с.
3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». – Київ: Верховна Рада України, 1993
4. Іваній І. Фізична культура особистості фахівця фізичного виховання та спорту: навчально-методичний посібник. – Ужгород: Університетська книга, 2018. – 128 с
5. Іващенко В. П., Безкопильний О. П. Теорія і методика фізичного виховання: підручник. Ч. 1. – Черкаси: Видавництво, 2005. – 420 .
6. Конституція України. – Київ: Верховна Рада України, 1996
7. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник / Т. Ю. Круцевич. – Київ : Олімпійська література, 2019. – 392 с.
8. Міністерство освіти і науки України. Стандарти вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня. – Київ : МОН України, 2021.
9. Національна стратегія розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2028 року: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2021 № 811-р // Урядовий кур'єр. – 2021. – № 142.
10. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів у олімпійському спорті : загальна теорія і її практичне застосування / В. Н. Платонов. – Київ : Олімпійська література, 2015. – 784 с.
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38–39. – Ст. 380.
12. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX // Відомості Верховної Ради України. – 2020. – № 6. – Ст. 41.

13. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 № 3808-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – Ст. 80.
14. Ткачук А. М. Фізична реабілітація : навч. посіб. / А. М. Ткачук. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 312 с.
15. Федоренко І. Н. Олімпійський спорт України: історія та сучасність / І. Н. Федоренко. – Київ: Олімпійська література, 2020. – 240 с.

Допоміжна

1. Губарев І. Історія фізичної культури. – Харків: ХОВУФКС, 2010. – 200 с
2. Гумен В. Шейпінг в системі фізичного виховання вищих навчальних закладів: монографія. – Вінниця: ВДПУ, 2015
3. Петренко О. П., Петренко Н. В. Оздоровчі технології пілатесу у професійно-прикладній фізичній підготовці студентів закладів вищої освіти: монографія. – Суми: СумДУ, 201.
4. Сергієнко Л. П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання та спорту: у 2-х кн. Кн. 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 496 с
5. Ткаченко С. М. Теорія і практика футболу в процесі підготовки тренера: навчальний посібник. – Суми: СумДУ, 2001.